



# MONITORUL OFICIAL

## AL

### ROMÂNIEI

Anul 185 (XXIX) — Nr. 324

PARTEA I  
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Vineri, 5 mai 2017

#### SUMAR

<u>Nr.</u>	<u>Pagina</u>
<b>DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE</b>	
Decizia nr. 2 din 17 ianuarie 2017 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 453 alin. (3) și (4) teza întâi și ale art. 457 alin. (2) din Codul de procedură penală .....	2–7
Decizia nr. 49 din 2 februarie 2017 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 311 din Codul de procedură penală .....	7–11
<b>ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE</b>	
99. — Ordin al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale privind modificarea Ordinului ministrului agriculturii, pădurilor și dezvoltării rurale nr. 1.348/2005 pentru aprobarea Regulilor privind testarea și înregistrarea soiurilor de plante agricole și a Ordinului ministrului agriculturii, pădurilor și dezvoltării rurale nr. 1.349/2005 pentru aprobarea Regulilor privind testarea și înregistrarea soiurilor de legume.....	12–15
3.623. — Ordin al ministrului educației naționale pentru aprobarea Metodologiei privind evaluarea anuală a activității manageriale desfășurate de directorii și directorii adjuncți din unitățile de învățământ preuniversitar .....	16

**DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE****CURTEA CONSTITUȚIONALĂ****DECIZIA Nr. 2**

din 17 ianuarie 2017

**referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 453 alin. (3) și (4) teza întâi și ale art. 457 alin. (2) din Codul de procedură penală**

Valer Dorneanu	— președinte
Marian Enache	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Livia-Doina Stanciu	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Oana Cristina Puică	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror  
Marinela Mincă.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 453 alin. (3) „teza întâi” din Codul de procedură penală, excepție ridicată de Ionuț Brătîlă și Floarea Brătîlă în Dosarul nr. 24.598/4/2015 al Judecătoriei Sectorului 4 București — Secția penală și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 1.443D/2015.

2. La apelul nominal lipsesc părțile, față de care procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de admitere a excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 453 alin. (3) „teza întâi” și alin. (4) teza întâi din Codul de procedură penală. În acest sens arată că, potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, art. 4 din Protocolul nr. 7 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale face o distincție clară între o a doua acuzație pentru aceeași faptă — care este interzisă de primul paragraf din articolul menționat — și reluarea unui proces în circumstanțe excepționale, care este permisă potrivit paragrafului următor. Astfel, art. 4 paragraful 2 din Protocolul nr. 7 la Convenție prevede în mod expres posibilitatea ca un individ să fie pus în situația de a accepta o acuzație pentru aceleași fapte, în conformitate cu dreptul intern, în situația în care un caz este redeschis după apariția unor noi elemente de probă sau după descoperirea unor vicii esențiale în cadrul procedurii anterioare (Hotărârea din 20 iulie 2004, pronunțată în Cauza *Nikitin împotriva Rusiei*, paragraful 45). De asemenea, invocă jurisprudența Curții Constituționale cu privire la titularii căilor de atac, și anume Decizia nr. 100 din 9 martie 2004 și Decizia nr. 482 din 9 noiembrie 2004. Arată că este incontestabil faptul că inculpatul și partea civilă au drepturi și obligații diferite în cadrul procesului penal, dar că în cazul revizuirii pentru fapte sau împrejurări noi ei sunt în aceeași situație juridică, respectiv aceea de parte care a pierdut procesul și care se află în posesia unor date cu privire la fapte sau împrejurări noi — necunoscute la momentul soluționării cauzei — ce pot dovedi netemeinicia hotărârii definitive care le este defavorabilă. Or, în aceeași situație juridică — a intervenirii unor fapte sau împrejurări noi — inculpatul poate să formuleze cerere de revizuire, în timp ce partea civilă nu are acces la această cale de atac, fiind pusă într-o situație de inferioritate față de inculpat. Totodată, partea

civilă care nu are dreptul de a formula cerere de revizuire în cazul intervenirii unor fapte sau împrejurări noi ce ar putea dovedi netemeinicia soluției de achitare este discriminată și față de părțile civile din cauzele soluționate prin hotărâri definitive de achitare și în care sunt incidente motivele de revizuire prevăzute de art. 453 alin. (1) lit. b)—d) din Codul de procedură penală. Prin urmare, consideră că dispozițiile art. 453 alin. (3) „teza întâi” și alin. (4) teza întâi din Codul de procedură penală aduc atingere principiului egalității în fața legii, consacrat de art. 16 din Constituție. În fine, reprezentantul Ministerului Public invocă și jurisprudența Curții Constituționale cu privire la statul de drept și rolul procurorului, respectiv Decizia nr. 190 din 26 februarie 2008 și Decizia nr. 44 din 16 februarie 2016, întrucât consideră că dispozițiile art. 453 alin. (3) „teza întâi” și alin. (4) teza întâi din Codul de procedură penală încalcă și prevederile art. 1 alin. (3) și ale art. 131 din Constituție. Astfel, susține că dispozițiile de lege mai sus menționate nu asigură un just echilibru între principiul autorității de lucru judecat și interesul general al societății de a-i găsi și de a-i trage la răspundere penală pe autorii infracțiunilor, interes ce impune ca, atunci când există fapte sau împrejurări ce dovedesc netemeinicia soluției de achitare, partea civilă să poată formula cerere de revizuire în scopul obținerii condamnării inculpatului. De asemenea, arată că, pentru apărarea ordinii de drept, procurorul trebuie să aibă posibilitatea de a formula o astfel de cerere atunci când are cunoștință de fapte sau împrejurări ce nu au fost cunoscute la soluționarea cauzei și care dovedesc netemeinicia hotărârii de achitare pronunțate în cauză.

4. Președintele, în temeiul art. 14 din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale coroborat cu art. 216 alin. (5) din Codul de procedură civilă, încuviințează cererea doamnei judecător Livia-Doina Stanciu de a pune o întrebare reprezentantului Ministerului Public în mod direct. Doamna judecător întreabă dacă, față de prevederile art. 31 alin. (2) din Legea nr. 47/1992, consideră necesară extinderea controlului de constituționalitate, pe de o parte, asupra restului dispozițiilor art. 453 alin. (3) din Codul de procedură penală, având în vedere faptul că acest text de lege se referă și la cazul de revizuire prevăzut la alin. (1) lit. f), iar, pe de altă parte, asupra dispozițiilor art. 457 alin. (2) din Codul de procedură penală privind termenul de introducere a cererii de revizuire, text care exclude cazurile de revizuire prevăzute la art. 453 alin. (1) lit. a) și f) din Codul de procedură penală.

5. Reprezentantul Ministerului Public apreciază că sunt incidente prevederile art. 31 alin. (2) din Legea nr. 47/1992, întrucât motivele de neconstituționalitate subzistă și în ceea ce privește soluția legislativă reglementată de dispozițiile art. 453 alin. (3) din Codul de procedură penală cu privire la cazul de revizuire prevăzut la alin. (1) lit. f), astfel că alin. (3) al art. 453 din cod este neconstituțional în întregime. De asemenea, consideră necesară extinderea controlului de constituționalitate asupra dispozițiilor art. 457 alin. (2) din Codul de procedură penală, deoarece textul exclude cazurile de revizuire prevăzute la art. 453 alin. (1) lit. a) și f).

6. În continuare, președintele acordă cuvântul autorilor excepției de neconstituționalitate, care s-au prezentat ulterior dării cuvântului reprezentantului Ministerului Public. Autorii excepției solicită admiterea acesteia, pentru argumentele invocate în fața Judecătoriei Sectorului 4 București — Secția penală.

#### CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, reține următoarele:

7. Prin Sentința penală nr. 2.008 din 8 septembrie 2015, pronunțată în Dosarul nr. 24.598/4/2015, **Judecătoria Sectorului 4 București — Secția penală a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 453 alin. (3) teza întâi din Codul de procedură penală**. Excepția a fost ridicată de Ionuț Brătilă și Floarea Brătilă cu ocazia verificării admisibilității în principiu a unei cereri de revizuire formulate împotriva unei hotărâri penale de achitare.

8. **În motivarea excepției de neconstituționalitate** autorii acesteia susțin, în esență, că dispozițiile de lege criticate — care nu permit invocarea în defavoarea persoanei achitate a cazului de revizuire prevăzut de art. 453 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură penală — încalcă prevederile constituționale ale art. 16 alin. (2), potrivit căruia „*Nimeni nu este mai presus de lege*”, ale art. 21 alin. (3) privind dreptul la un proces echitabil și ale art. 24 referitor la dreptul la apărare, precum și prevederile art. 6 paragraful 1 privind dreptul la un proces echitabil și ale art. 14 referitor la interzicerea discriminării din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, ale art. 7 privind egalitatea în fața legii din Declarația universală a drepturilor omului și ale art. 14 paragraful 1 privind dreptul la un proces echitabil din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice, deoarece exclud posibilitatea victimei unei erori judiciare, care a avut calitatea de parte civilă, „de a solicita și obține pronunțarea unei soluții legale și temeinice în cauză, respectiv condamnarea inculpatului”. Întrucât dispozițiile de lege criticate nu permit invocarea în defavoarea persoanei achitate a motivului de revizuire prevăzut de art. 453 alin. (1) lit. a) din Cod — în scopul de a se dovedi netemeinicia hotărârii de achitare —, autorii excepției consideră că partea civilă și inculpatul achitat se află pe poziții procesuale inegale, fiind instituit un tratament discriminatoriu. Mai arată că, sub imperiul Codului de procedură din 1968, distincția privind formularea cererii de revizuire în favoarea, respectiv în defavoarea condamnatului opera doar sub aspectul termenului de introducere a cererii, singura condiție cerută pentru a reține incidența faptelor sau a împrejurărilor noi ca motiv de revizuire fiind aceea ca pe baza lor să se poată dovedi netemeinicia hotărârii de achitare, de încetare a procesului penal ori de condamnare.

9. **Judecătoria Sectorului 4 București — Secția penală** apreciază că textul de lege criticat nu aduce atingere principiului egalității în drepturi, consacrat de art. 16 alin. (2) din Constituție, potrivit căruia „*Nimeni nu este mai presus de lege*”. Cu privire la acest principiu, Curtea Constituțională, în jurisprudența sa, reflectată, de exemplu, în Decizia nr. 148 din 8 mai 2001 și în Decizia nr. 685 din 28 iunie 2012, a statuat, prin considerente cu valoare general obligatorie, că violarea principiului egalității și nediscriminării există atunci când se aplică tratament diferențiat unor cazuri egale, fără să existe o motivare obiectivă și rezonabilă, sau dacă există o disproporție între scopul urmărit prin tratamentul inegal și mijloacele folosite. Or, diferența de tratament juridic instituită prin dispozițiile art. 453 alin. (3) „teza întâi” din Codul de procedură penală între situațiile în care motivul de revizuire stabilit la alin. (1) lit. a) al aceluiași articol poate fi invocat în favoarea, respectiv în defavoarea condamnatului — de observat că soluția de achitare nu se regăsește în enumerarea limitativă prevăzută de alin. (3) — este

justificată de existența unor cazuri diferite, având în vedere că situația părților civile care solicită constatarea netemeinicii soluției de achitare nu poate fi asimilată situației persoanei condamnate definitiv care solicită întoarcerea unei soluții defavorabile. De altfel, acest tratament diferențiat, pentru situații diferite în esență, are ca scop principal protejarea securității raporturilor juridice, mai ales în situația unei persoane cercetate penal și achitate definitiv. De asemenea, instanța de judecată apreciază că textul de lege criticat nu aduce atingere liberului acces la justiție și dreptului la un proces echitabil. Consideră că art. 21 din Constituție permite accesul la justiție al oricărei persoane fizice sau juridice pentru apărarea oricărui drept și a oricărui interes legitim, în mod concret și efectiv, în sensul că justițiabilul să beneficieze de posibilitatea clară și concretă de a contesta un act care aduce o atingere drepturilor sale și fără ca vreo lege să poată îngredi acest drept. Aceasta nu înseamnă însă că accesul liber la justiție este un drept absolut, ci, așa cum a statuat Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa (cauzele *Golder împotriva Regatului Unit — 1975* și *Ashingdane împotriva Regatului Unit — 1985*), dreptul de acces la justiție poate face obiectul unor limitări. Aceste limitări sunt implicit permise, deoarece dreptul de acces la justiție necesită, prin însăși natura sa, o reglementare din partea statelor, care poate să varieze în timp și spațiu, în funcție de nevoile și resursele de care dispune comunitatea. Gradul de acces permis de legislația națională trebuie să fie însă suficient pentru a asigura accesul individual la instanță, în lumina principiului supremației dreptului într-o societate democratică. În același sens a statuat și Curtea Constituțională, care a reținut că dreptul de acces la justiție nu este un drept absolut, orice restricție fiind admisă atât timp cât nu se aduce atingere dreptului de acces la un tribunal în substanța sa, statul dispunând în acest sens de o marjă de apreciere (Decizia nr. 894 din 5 decembrie 2006). Cu referire la regulile care guvernează exercitarea căilor de atac, Curtea Constituțională s-a pronunțat în mod constant că accesul liber la justiție nu înseamnă că acesta trebuie asigurat la toate structurile judecătorești și la toate căile de atac, deoarece competența și căile de atac sunt stabilite exclusiv de legiuitor, care poate institui reguli deosebite, în considerarea unor situații diferite. Prin urmare, instanța apreciază că instituirea de reguli deosebite pentru invocarea unor motive diferite de revizuire, după cum sunt în favoarea sau în defavoarea persoanei condamnate, nu încalcă dreptul fundamental de liber acces la instanță, prevăzut de art. 21 din Constituție. În final, instanța apreciază că textul de lege criticat nu aduce atingere nici dreptului la apărare, consacrat de dispozițiile art. 24 din Constituție, de vreme ce posibilitatea formulării unei căi extraordinare de atac, în condițiile expres prevăzute de lege, nu reprezintă o expresie sau o consecință a dreptului de apărare, ci, de fapt, acest drept nu poate avea o existență de sine stătătoare în afara unei căi de atac prevăzute de lege. A echivala dreptul de a formula o cale extraordinară de atac cu dreptul la apărare pare excesiv în raport cu scopurile urmărite prin chiar reglementarea dreptului de apărare, cu toate garanțiile sale.

10. Potrivit art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, actul de sesizare a fost comunicat președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

11. **Guvernul** consideră că excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă, iar în subsidiar, neîntemeiată. Arată că autorul excepției nu critică dispozițiile art. 453 alin. (3) „teza întâi” din Codul de procedură penală pentru ceea ce conțin acestea, ci pentru ceea ce nu conțin, motiv pentru care nu este vorba despre o veritabilă excepție de neconstituționalitate. Astfel, excepția apare ca fiind inadmisibilă, sens în care invocă Decizia

Curții Constituționale nr. 99 din 13 februarie 2007. În subsidiar, consideră că excepția este neîntemeiată, întrucât situația inculpatului și cea a părții civile în procesul penal nu sunt identice, ci, dimpotrivă, sunt diferite. Arată că, potrivit jurisprudenței Curții, principiul egalității în fața legii presupune instituirea unui tratament egal pentru situații care, în funcție de scopul urmărit, nu sunt diferite. De aceea, el nu exclude, ci, dimpotrivă, presupune soluții diferite pentru situații diferite. În consecință, un tratament diferit nu poate fi doar expresia aprecierii exclusive a legiuitorului, ci trebuie să se justifice rațional, în respectul principiului egalității cetățenilor în fața legii și a autorităților publice (Decizia Plenului Curții Constituționale nr. 1 din 8 februarie 1994). Având în vedere autoritatea de lucru judecat care este atașată unei hotărâri judecătorești definitive și necesitatea asigurării securității raporturilor juridice, precum și principiul consacrat de art. 126 alin. (2) din Constituție, potrivit căruia competența instanțelor judecătorești și procedura de judecată sunt prevăzute prin lege, consideră că dispozițiile art. 453 alin. (3) „teza întâi” din Codul de procedură penală, care se aplică în mod egal tuturor persoanelor aflate în ipoteza normei juridice, fără privilegii și fără discriminări, sunt conforme cu prevederile constituționale ale art. 16. Referitor la critica privind pretinsa nerespectare a art. 24 din Constituție, apreciază că dispozițiile de lege criticate — care se coroborează cu cele ale art. 88—96 din Codul de procedură penală privind asistența juridică și reprezentarea — nu restrâng în niciun fel dreptul la apărare al părții civile, aceasta putând fi asistată de un avocat în tot cursul judecății, avocat care are dreptul să consulte actele dosarului, să pună întrebări inculpatului, să exercite drepturile procesuale ale părții pe care o asistă, să formuleze plângeri, cereri, memorii, excepții și obiecțiuni. Opinează că dreptul la un proces echitabil, reglementat de art. 21 din Constituție, nu este încălcat în niciun fel prin aplicarea dispozițiilor art. 453 alin. (3) „teza întâi” din Codul de procedură penală, întrucât acestea nu afectează dreptul părții civile de a beneficia de drepturile și garanțiile procesuale instituite prin lege, în cadrul unui proces public, judecat de o instanță independentă, imparțială și stabilă prin lege, într-un termen rezonabil.

12. **Avocatul Poporului** consideră că dispozițiile art. 453 alin. (3) „teza întâi” din Codul de procedură penală sunt constituționale, iar excepția de neconstituționalitate, astfel cum a fost formulată, este inadmisibilă. Referitor la critica de neconstituționalitate raportată la art. 16 din Constituție, arată că prevederile constituționale invocate vizează egalitatea în drepturi între cetățeni în ceea ce privește recunoașterea în favoarea acestora a unor drepturi și libertăți fundamentale, nu și identitatea de tratament juridic cu privire la aplicarea unor măsuri, indiferent de natura lor. În felul acesta se justifică nu numai admisibilitatea unui regim juridic diferit față de anumite categorii de persoane, ci și necesitatea lui (Decizia Curții Constituționale nr. 238 din 10 mai 2005). Astfel, egalitatea în fața legii și a autorităților publice, consacrată de art. 16 alin. (1) din Constituție, își găsește aplicare doar atunci când părțile din proces se găsesc în situații identice sau egale, care impun și justifică același tratament juridic și, prin urmare, instituirea aceluiași regim juridic. *Per a contrario*, când părțile se află în situații diferite, regimul juridic aplicabil fiecăreia nu poate fi decât diferit. Or, în speța de față, soluția legislativă este determinată de natura juridică a revizuirii, aceea de garanție a atingerii scopului procesului penal, și anume aflarea adevărului de către instanțele judecătorești, astfel încât acestea să fie în măsură să soluționeze în mod just cauza și orice persoană care a săvârșit o infracțiune să fie pedepsită potrivit vinovăției sale, respectiv nicio persoană nevinovată să nu sufere o pedeapsă. Referitor la critica de neconstituționalitate raportată la art. 21 alin. (3) și art. 24 din Constituție, arată că textul de lege criticat nu aduce atingere dreptului părților la un proces echitabil și la soluționarea

cauzelor într-un termen rezonabil și nici dreptului la apărare. În plus, motivele invocate de autorii excepției nu reprezintă veritabile argumente de neconstituționalitate, ci acestea tind la modificarea dispozițiilor de lege criticate în sensul reglementării posibilității ca partea civilă să poată solicita revizuirea unei hotărâri de achitare pentru motivul prevăzut la art. 453 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură penală. Or, potrivit art. 2 alin. (3) din Legea nr. 47/1992, Curtea Constituțională se pronunță numai asupra constituționalității actelor cu privire la care a fost sesizată, fără a putea modifica sau completa prevederile supuse controlului.

13. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

#### CURTEA,

examinând actul de sesizare, punctele de vedere ale Guvernului și Avocatului Poporului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, notele scrise depuse la dosar, susținerile autorilor excepției, concluziile procurorului, dispozițiile de lege criticate raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

14. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

15. Potrivit încheierii de sesizare, obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 453 alin. (3) „teza întâi” din Codul de procedură penală. Din notele scrise ale autorilor excepției, depuse în motivarea criticii, reiese că aceasta privește, în realitate, dispozițiile art. 453 alin. (3) din Codul de procedură penală cu referire la cazul de revizuire prevăzut la alin. (1) lit. a), precum și dispozițiile art. 453 alin. (4) teza întâi din Codul de procedură penală cu privire la soluția legislativă care exclude posibilitatea revizuirii hotărârii de achitare pentru cazul prevăzut la alin. (1) lit. a). Dispozițiile art. 453 alin. (3) și (4) teza întâi din Codul de procedură penală, modificate prin art. 102 pct. 272 din Legea nr. 255/2013 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală și pentru modificarea și completarea unor acte normative care cuprind dispoziții procesuale penale, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 515 din 14 august 2013, au următorul cuprins: „(3) *Cazurile prevăzute la alin. (1) lit. a) și f) pot fi invocate ca motive de revizuire numai în favoarea persoanei condamnate sau a celei față de care s-a dispus renunțarea la aplicarea pedepsei ori amânarea aplicării pedepsei.*

(4) *Cazul prevăzut la alin. (1) lit. a) constituie motiv de revizuire dacă pe baza faptelor sau împrejurărilor noi se poate dovedi netemeinicia hotărârii de condamnare, de renunțare la aplicarea pedepsei, de amânare a aplicării pedepsei ori de încetare a procesului penal, [...].* [Art. 453 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură penală prevede că: „(1) *Revizuirea hotărârilor judecătorești definitive, cu privire la latura penală, poate fi cerută când: a) s-au descoperit fapte sau împrejurări ce nu au fost cunoscute la soluționarea cauzei și care dovedesc netemeinicia hotărârii pronunțate în cauză.*”]

16. În susținerea neconstituționalității acestor dispoziții de lege, autorii excepției invocă încălcarea prevederilor constituționale ale art. 16 alin. (2), potrivit căruia „*Nimeni nu este mai presus de lege*”, ale art. 21 alin. (3) privind dreptul la un proces echitabil și ale art. 24 referitor la dreptul la apărare, precum și a prevederilor art. 6 paragraful 1 privind dreptul la un proces echitabil și ale art. 14 referitor la interzicerea discriminării din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, ale art. 7 privind egalitatea în fața legii din Declarația universală a drepturilor omului și ale art. 14

paragraful 1 privind dreptul la un proces echitabil din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice.

17. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că activitatea desfășurată în ciclul ordinar al procesului penal — dacă a fost legală și temeinică — trebuie să se finalizeze cu pronunțarea unei hotărâri definitive, având autoritate de lucru judecat, în care faptele reținute exprimă adevărul, iar legea penală și cea civilă au fost aplicate corect. Practica a învederat însă și cazuri de hotărâri definitive care au soluționat cauzele penale cu grave erori de fapt și de drept. Legiuitorul a avut în vedere o asemenea ipoteză, rațiune pentru care a instituit căile de atac extraordinare ca mijloace procesuale penale de desființare a hotărârilor cu autoritate de lucru judecat care nu corespund legii și adevărului. Având în vedere faptul că instituirea unor astfel de mijloace procesuale aduce atingere autorității de lucru judecat, așadar stabilității hotărârilor judecătorești definitive, care este menită a da încredere în activitatea justiției, cazurile și condițiile de exercitare a căilor extraordinare de atac trebuie să fie strict reglementate de legiuitor, în vederea restabilirii ordinii de drept. În egală măsură, opțiunea legiuitorului în reglementarea căilor extraordinare de atac trebuie să se realizeze în limite constituționale.

18. Calea extraordinară de atac care permite instanței penale să revină asupra propriei sale hotărâri este revizuirea, aceasta având caracterul unei căi de atac de fapt, prin care sunt constatate și înlăturate erorile de judecată intervenite în rezolvarea cauzelor penale. Cererea de revizuire se formulează împotriva unei hotărâri care a dobândit autoritate de lucru judecat, în temeiul unor fapte sau împrejurări ce nu au fost cunoscute de instanță la soluționarea cauzei, fiind descoperite ulterior, care fac dovada că hotărârea definitivă se întemeiază pe o eroare judiciară. Potrivit art. 455 din Codul de procedură penală, titularii acestei căi extraordinare de atac de retractare sunt: „*părțile din proces, în limitele calității lor procesuale*”, „*un membru de familie al condamnatului, chiar și după moartea acestuia, numai dacă cererea este formulată în favoarea condamnatului*” și procurorul, care poate cere din oficiu revizuirea laturii penale a hotărârii. În ceea ce privește obiectul căii de atac, revizuirea poate fi exercitată — în cazurile limitativ prevăzute de art. 453 din Codul de procedură penală — numai împotriva hotărârilor penale definitive prin care s-a rezolvat fondul cauzei, deoarece, așa cum s-a arătat în doctrină, finalitatea revizuirii constă în înlăturarea erorii judiciare, iar funcția procesuală a instituției se concentrează în înlesnirea descoperirii, adunarea și deducerea în fața justiției a unui material probator cu totul inedit sau cel puțin necunoscut instanței, care să permită constatarea erorii judiciare și înlăturarea ei.

19. Curtea reține că motivul de revizuire prevăzut de art. 453 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură penală privește situația în care s-au descoperit fapte sau împrejurări ce nu au fost cunoscute la soluționarea cauzei și care dovedesc netemeinicia hotărârii pronunțate. Cu privire la înțelesul expresiei „*fapte sau împrejurări*”, în literatura de specialitate, ca și în practica judiciară, s-a considerat că aceasta se referă la probele propriu-zise, ca elemente de fapt cu caracter informativ cu privire la ceea ce trebuie dovedit în calea de atac a revizuirii, și anume orice întâmplare, situație sau stare care, în mod autonom sau în coroborare cu alte probe, poate duce la dovedirea netemeinicii hotărârii. Dispozițiile art. 453 alin. (4) teza întâi din Codul de procedură penală consacră menținerea sistemului revizuirii totale cu privire la motivul prevăzut la alin. (1) lit. a) din același articol, limitând incidența acestui caz de revizuire la situațiile în care pe baza faptelor sau împrejurărilor noi se poate dovedi netemeinicia hotărârii de condamnare, de renunțare la aplicarea pedepsei, de amânare a aplicării pedepsei ori de încetare a procesului penal. Aceasta înseamnă că faptele sau

împrejurările noi trebuie să conducă la o soluție opusă celei pronunțate prin hotărârea a cărei revizuire se cere. Dacă prin faptele sau împrejurările noi nu se tinde la dovedirea netemeinicii hotărârii de condamnare, de renunțare la aplicarea pedepsei, de amânare a aplicării pedepsei ori de încetare a procesului penal, ci numai la dovedirea anumitor elemente care implică însă menținerea respectivei soluții, faptele sau împrejurările noi nu constituie motiv de revizuire.

20. Potrivit actualei reglementări, spre deosebire de cea cuprinsă în codurile de procedură penală din 1936 și 1968, cazul de revizuire prevăzut de art. 453 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură penală nu este incident în situația netemeinicii hotărârii de achitare a inculpatului. Acest aspect rezultă atât din enumerarea cuprinsă în alin. (4) teza întâi al art. 453 din Codul de procedură penală, cât și din condiția prevăzută de alin. (3) al aceluiași articol, condiție potrivit căreia cazul prevăzut la alin. (1) lit. a) poate fi invocat ca motiv de revizuire numai în favoarea persoanei condamnate sau a celei față de care s-a dispus renunțarea la aplicarea pedepsei ori amânarea aplicării pedepsei.

21. Curtea constată că soluția legislativă potrivit căreia cazul prevăzut de art. 453 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură penală poate fi invocat ca motiv de revizuire numai în favoarea persoanei condamnate sau a celei față de care s-a dispus renunțarea la aplicarea pedepsei ori amânarea aplicării pedepsei, cu excluderea posibilității revizuirii hotărârii de achitare, este de natură să înfrângă egalitatea în drepturi între cetățeni în ceea ce privește recunoașterea dreptului fundamental de acces liber la justiție. Curtea observă, astfel, că excluderea posibilității invocării în defavoarea persoanei achitate a motivului de revizuire prevăzut de art. 453 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură penală — constând în descoperirea de fapte sau împrejurări ce nu au fost cunoscute la soluționarea cauzei și care dovedesc netemeinicia hotărârii pronunțate în cauză — creează un tratament discriminatoriu pentru partea civilă din respectiva cauză față de părțile civile din alte cauze soluționate tot prin hotărâri definitive de achitare, dar cu privire la care sunt incidente motivele de revizuire prevăzute de art. 453 alin. (1) lit. b)—d) din Codul de procedură penală, și anume: hotărârea s-a întemeiat pe declarația unui martor, opinia unui expert sau pe situațiile învederate de un interpret, care a săvârșit infracțiunea de mărturie mincinoasă în cauza a cărei revizuire se cere, influențând astfel soluția pronunțată; ori un înscris care a servit ca temei al hotărârii a cărei revizuire se cere a fost declarat fals în cursul judecății sau după pronunțarea hotărârii, împrejurare care a influențat soluția pronunțată; sau un membru al completului de judecată, procurorul ori persoana care a efectuat acte de urmărire penală a comis o infracțiune în legătură cu cauza a cărei revizuire se cere, împrejurare care a influențat soluția pronunțată. Cu privire la cele două categorii de părți civile menționate, Curtea reține că, deși se găsesc în situații similare, acestea beneficiază — din perspectiva posibilității de a formula calea extraordinară de atac a revizuirii — de un tratament juridic diferit, ceea ce este de natură a contraveni prevederilor art. 16 din Constituție, în condițiile în care tratamentul discriminatoriu nu-și găsește nicio justificare obiectivă și rezonabilă.

22. Sub aspectul asigurării egalității cetățenilor în exercitarea drepturilor lor procesuale, inclusiv a căilor de atac, Curtea a statuat în jurisprudența sa că, în instituirea regulilor de acces al justițiabililor la aceste drepturi, legiuitorul este ținut de respectarea principiului egalității cetățenilor în fața legii. Prin urmare, instituirea unor reguli speciale în ceea ce privește căile de atac nu este contrară acestui principiu, atât timp cât ele asigură egalitatea juridică a cetățenilor în utilizarea lor. Principiul egalității în fața legii presupune instituirea unui tratament egal pentru situații care, în funcție de scopul urmărit, nu sunt diferite.

El nu exclude, ci, dimpotrivă, presupune soluții diferite pentru situații diferite. În consecință, un tratament diferit nu poate fi doar expresia aprecierii exclusive a legiuitorului, ci trebuie să se justifice rațional, în respectul principiului egalității cetățenilor în fața legii și a autorităților publice (Decizia Plenului Curții Constituționale nr. 1 din 8 februarie 1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 69 din 16 martie 1994).

23. Totodată, Curtea a statuat că art. 16 din Constituție vizează egalitatea în drepturi între cetățeni în ceea ce privește recunoașterea în favoarea acestora a unor drepturi și libertăți fundamentale, nu și identitatea de tratament juridic asupra aplicării unor măsuri, indiferent de natura lor (Decizia nr. 53 din 19 februarie 2002, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 224 din 3 aprilie 2002, Decizia nr. 1.615 din 20 decembrie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 99 din 8 februarie 2012, Decizia nr. 323 din 30 aprilie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 467 din 29 iunie 2015, paragraful 19, și Decizia nr. 540 din 12 iulie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 841 din 24 octombrie 2016, paragraful 21). Or, din perspectiva interesului de a cere și obține îndreptarea erorilor judiciare, părțile civile din cauzele în care s-a pronunțat o hotărâre definitivă de achitare — a cărei netemeinicie ar putea fi dovedită pe baza faptelor sau împrejurărilor noi, în condițiile art. 453 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură penală — se află, sub aspectul recunoașterii liberului acces la justiție, într-o situație similară cu părțile civile din cauzele soluționate prin hotărâri definitive de achitare cu privire la care sunt incidente motivele de revizuire prevăzute de lit. b)—d) ale alin. (1) din art. 453 din Codul de procedură penală.

24. Așa cum a statuat Curtea în jurisprudența sa, liberul acces la justiție presupune accesul la mijloacele procedurale prin care justiția se desfășurează. Este adevărat că regulile de desfășurare a procesului în fața instanțelor judecătorești sunt de competența exclusivă a legiuitorului, așa cum rezultă din prevederile art. 126 alin. (2) din Constituție — text potrivit căruia „*Competența instanțelor judecătorești și procedura de judecată sunt prevăzute numai prin lege*” — și din cele ale art. 129 din Legea fundamentală, în conformitate cu care „*Împotriva hotărârilor judecătorești, părțile interesate și Ministerul Public pot exercita căile de atac, în condițiile legii*”. Astfel, principiul liberului acces la justiție presupune posibilitatea neîngrădită a celor interesați de a utiliza aceste proceduri în formele și în modalitățile instituite de lege, însă numai cu respectarea regulii consacrate de art. 21 alin. (2) din Constituție, potrivit căreia nicio lege nu poate îngradi accesul la justiție, ceea ce semnifică faptul că legiuitorul nu poate exclude de la exercițiul drepturilor procesuale pe care le-a instituit nicio categorie sau grup social (Decizia Plenului Curții Constituționale nr. 1 din 8 februarie 1994 și Decizia nr. 540 din 12 iulie 2016, paragraful 22, decizii citate anterior).

25. În continuare, în ceea ce privește rolul procurorului în cadrul procesului penal, Curtea observă că, potrivit prevederilor art. 131 din Constituție, în activitatea judiciară, Ministerul Public reprezintă interesele generale ale societății și apără ordinea de drept, precum și drepturile și libertățile cetățenilor, exercitându-și atribuțiile prin procurori constituiți în parchete. Astfel, în temeiul dispozițiilor art. 62 alin. (2) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară (republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 827 din 13 septembrie 2005), procurorii își desfășoară activitatea potrivit principiilor legalității, imparțialității și controlului ierarhic, iar, în baza prevederilor art. 67 din același act normativ, procurorul participă la ședințele de judecată, în condițiile legii, și are rol activ în aflarea adevărului. În acest sens, dispozițiile art. 55 alin. (3) lit. f) din Codul de procedură penală prevăd atribuția procurorului de a formula și exercita, în cadrul procesului penal, contestațiile și

căile de atac prevăzute de lege împotriva hotărârilor judecătorești. Așadar, pornind de la scopul instituirii căii extraordinare de atac a revizuirii — acela de a asigura posibilitatea îndreptării hotărârilor penale definitive care se întemeiază pe erori judiciare, prin raportare la cazurile de revizuire expres și limitativ prevăzute de lege — și de la rolul procurorului, care, așa cum a reținut instanța de contencios constituțional în jurisprudența sa, acționează ca apărător al intereselor generale ale societății, dar și ale părților din proces, în spiritul legalității (Decizia nr. 983 din 8 iulie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 551 din 5 august 2010, și Decizia nr. 641 din 11 noiembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 887 din 5 decembrie 2014, paragraful 51), Curtea apreciază că exigențele art. 131 din Constituție impun legiuitorului să asigure posibilitatea revizuirii — inclusiv la inițiativa procurorului, în calitatea sa de titular al acestei căi extraordinare de atac — a hotărârilor de achitare a căror netemeinicie poate fi dovedită pe baza faptelor sau împrejurărilor noi, în condițiile art. 453 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură penală.

26. Prin urmare, dispozițiile art. 453 alin. (3) din Codul de procedură penală cu privire la cazul de revizuire prevăzut la alin. (1) lit. a), precum și soluția legislativă cuprinsă în dispozițiile art. 453 alin. (4) teza întâi din același cod, care exclude posibilitatea revizuirii hotărârii de achitare pentru cazul prevăzut la alin. (1) lit. a), încalcă prevederile constituționale ale art. 16 referitor la egalitatea în drepturi, ale art. 21 privind accesul liber la justiție și ale art. 131 referitor la rolul Ministerului Public, întrucât lipsesc partea civilă de posibilitatea apărării drepturilor și a intereselor sale legitime, respectiv procurorul de pârghiile necesare exercitării rolului său specific în cadrul procesului penal. Curtea reține că, în situația în care se descoperă fapte sau împrejurări ce nu au fost cunoscute la soluționarea cauzei și care dovedesc netemeinicia hotărârii de achitare, trebuie să se asigure atât părții civile, cât și procurorului posibilitatea de a cere și obține restabilirea adevărului judiciar prin retractarea hotărârii pronunțate în cauză.

27. În temeiul art. 31 alin. (2) din Legea nr. 47/1992, care prevede că, „*În caz de admitere a excepției, Curtea se va pronunța și asupra constituționalității altor prevederi din actul atacat, de care, în mod necesar și evident, nu pot fi disociate prevederile menționate în sesizare*”, Curtea constată că este necesară extinderea controlului de constituționalitate asupra dispozițiilor art. 457 alin. (2) din Codul de procedură penală, având în vedere că acest text de lege — care reglementează termenul de introducere a cererii de revizuire — nu poate fi disociat, sub aspectul posibilității revizuirii hotărârii de achitare pentru cazul prevăzut la art. 453 alin. (1) lit. a) din cod, de normele procesual penale constatate ca fiind neconstituționale. Dispozițiile art. 457 alin. (2) lit. a) din Codul de procedură penală au următorul cuprins: „(2) *Cererea de revizuire în defavoarea condamnatului, a celui achitat sau a celui față de care s-a încetat procesul penal se poate face în termen de 3 luni, care curge: a) în cazurile prevăzute la art. 453 alin. (1) lit. b)—d), când nu sunt constatate prin hotărâre definitivă, de la data când faptele sau împrejurările au fost cunoscute de persoana care face cererea sau de la data când aceasta a luat cunoștință de împrejurările pentru care constatarea infracțiunii nu se poate face printr-o hotărâre penală, dar nu mai târziu de 3 ani de la data producerii acestora; b) în cazurile prevăzute la art. 453 alin. (1) lit. b)—d), dacă sunt constatate prin hotărâre definitivă, de la data când hotărârea a fost cunoscută de persoana care face cererea, dar nu mai târziu de un an de la data rămânerii definitive a hotărârii penale; c) în cazul prevăzut la art. 453 alin. (1) lit. e), de la data când hotărârile ce nu se conciliază au fost cunoscute de persoana care face cererea.*”

28. Drept consecință a constatării neconstituționalității dispozițiilor art. 453 alin. (3) din Codul de procedură penală cu privire la cazul de revizuire prevăzut la alin. (1) lit. a), precum și a soluției legislative cuprinse în art. 453 alin. (4) teza întâi din cod, care exclude posibilitatea revizuirii hotărârii de achitare pentru cazul prevăzut la alin. (1) lit. a), Curtea reține că soluția legislativă cuprinsă în dispozițiile art. 457 alin. (2) din Codul de

procedură penală, care exclude cazul de revizuire prevăzut la art. 453 alin. (1) lit. a) din cod, este de natură a aduce atingere, pe de o parte, egalității în drepturi între cetățeni în ceea ce privește recunoașterea dreptului fundamental de acces liber la justiție, principiile consacrate de prevederile art. 16 și ale art. 21 din Constituție, iar, pe de altă parte, rolului Ministerului Public, stabilit de art. 131 din Legea fundamentală.

29. Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

## CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

1. Admite excepția de neconstituționalitate ridicată de Ionuț Brătilă și Floarea Brătilă în Dosarul nr. 24.598/4/2015 al Judecătorei Sectorului 4 București — Secția penală și constată că dispozițiile art. 453 alin. (3) din Codul de procedură penală sunt neconstituționale cu privire la cazul de revizuire prevăzut la alin. (1) lit. a).

2. Admite excepția de neconstituționalitate ridicată de aceiași autori în același dosar și constată că soluția legislativă cuprinsă în dispozițiile art. 453 alin. (4) teza întâi din Codul de procedură penală, care exclude posibilitatea revizuirii hotărârii de achitare pentru cazul prevăzut la alin. (1) lit. a), este neconstituțională.

3. Admite excepția de neconstituționalitate și constată că soluția legislativă cuprinsă în dispozițiile art. 457 alin. (2) din Codul de procedură penală, care exclude cazul de revizuire prevăzut la art. 453 alin. (1) lit. a), este neconstituțională.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Judecătorei Sectorului 4 București — Secția penală și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 17 ianuarie 2017.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE  
prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent,  
**Oana Cristina Puică**

## CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

### DECIZIA Nr. 49

din 2 februarie 2017

#### referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 311 din Codul de procedură penală

Valer Dorneanu	— președinte
Marian Enache	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Afrodita Laura Tutunaru	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror  
Cosmin Grancea.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 311 din Codul de procedură penală, excepție ridicată de Dorel Pușcov în Dosarul nr. 2.900/108/2015/a1 al

Curții de Apel Timișoara — Secția penală și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 104D/2016.

2. La apelul nominal lipsesc părțile, față de care procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere, ca inadmisibilă, a excepției de neconstituționalitate, deoarece autorul excepției deduce neconstituționalitatea prevederilor art. 311 din Codul de procedură penală din compararea acestora cu prevederile art. 305 din același cod, astfel cum erau reglementate înainte de intrarea în vigoare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 18/2016, potrivit căreia numai procurorul putea dispune începerea urmăririi penale *in personam*. Prin urmare, în opinia autorului, și extinderea urmăririi penale *in personam* ar trebui să fie dispusă numai de către procuror. Spre deosebire de reglementarea anterioară Ordonanței de urgență a Guvernului

nr. 18/2016, în prezent, legiuitorul a oferit organului de cercetare penală posibilitatea de a dispune începerea urmăririi penale *in personam* cu condiția confirmării de către procuror. Așa fiind, reprezentantul Ministerului Public apreciază că art. 311 din Codul de procedură penală este constituțional, întrucât trebuie interpretat în coroborare cu art. 304 din același cod potrivit căruia procurorul poate infirma extinderea urmăririi penale dacă aceasta este nelegală. Prin urmare, aceste texte coroborate sunt în conformitate cu art. 131 alin. (3) din Constituție. De altfel, Codul de procedură penală definește în mod expres organele de cercetare penală ca fiind organe de urmărire penală și nicidecum administrative.

#### CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

4. Prin Încheierea nr. 137/CP/CO din 2 decembrie 2015, pronunțată în Dosarul nr. 2.900/108/2015/a1, **Curtea de Apel Timișoara — Secția penală a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 311 din Codul de procedură penală**, excepție ridicată de Dorel Pușcov într-o cauză având ca obiect soluționarea unei contestații formulate împotriva încheierii judecătorescilor de cameră preliminară din 10 noiembrie 2015, pronunțată în Dosarul nr. 2.900/108/2015 al Tribunalului Arad, prin care s-a respins cererea formulată de inculpat privind restituirea cauzei la parchet în vederea refacerii urmăririi penale.

5. **În motivarea excepției de neconstituționalitate** autorul arată că, în fapt, prin ordonanța din 12 iunie 2014, organul de cercetare penală a dispus extinderea urmăririi penale, în temeiul art. 311 alin. (1) din Codul de procedură penală față de suspect pentru săvârșirea infracțiunii de evaziune fiscală prevăzută de art. 9 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 241/2005. Autorul excepției apreciază că prin această posibilitate s-a produs o vătămare a dreptului inculpatului la un proces echitabil, în condițiile în care se conferă organului de cercetare penală posibilitatea de a dispune extinderea urmăririi penale cu privire la o persoană, extindere care echivalează practic cu o începere a urmăririi penale, act procesual atribuit, potrivit noilor dispoziții legale, exclusiv procurorului. În acest sens, art. 305 alin. (3) din Codul de procedură penală prevede în mod expres că atunci când din datele și probele existente în cauză rezultă indicii rezonabile că o anumită persoană a săvârșit fapta pentru care s-a început urmărirea penală, **procurorul dispune ca urmărirea penală să se efectueze în continuare față de acesta, care dobândește calitatea de suspect**. De asemenea, raportat la faptul că dispozițiile legale nu prevăd posibilitatea procurorului de a-și delega acest atribut, rezultă indubitabil că doar acesta poate dispune începerea urmăririi penale *in personam*.

6. Se mai arată că este normal ca un asemenea act procesual să fie dispus doar de către procuror, întrucât, în calitatea sa de magistrat, beneficiază de imparțialitate. Or, imparțialitatea procurorului este consacrată cu valoare de principiu în art. 132 alin. (1) din Constituție.

7. Totodată, prin posibilitatea conferită organului de cercetare penală de a dispune extinderea urmăririi penale cu privire la o persoană, se încalcă și principiul separației funcțiilor judiciare, în condițiile în care titularul funcției de urmărire penală este numai procurorul, care, potrivit art. 56 din Codul de procedură penală, conduce și supraveghează nemijlocit activitatea de urmărire penală a poliției judiciare și a organelor de cercetare penală speciale, prevăzute de lege. Așa fiind, organul de cercetare penală este doar un organ administrativ abilitat să pună în executare dispozițiile procurorului.

8. Or, în condițiile în care extinderea urmăririi penale cu privire la o persoană poate fi dispusă și de către organul de

cercetare penală, care nu prezintă minime garanții de independență și imparțialitate, art. 311 din Codul de procedură penală încalcă dreptul inculpatului de a beneficia de un proces echitabil.

9. Neconcordanța dispozițiilor art. 311 alin. (1) din Codul de procedură penală cu cele ale art. 305 alin. (3) din același cod a fost evidențiată de doctrina de specialitate care a apreciat că aceste texte legale trebuie interpretate teleologic, ceea ce înseamnă că, în măsura în care voința legiuitorului a fost ca numai procurorul să aibă competența de a dispune efectuarea urmăririi penale față de o persoană, competența de a extinde urmărirea penală *in personam* aparține tot procurorului. Într-o altă opinie s-a apreciat că extinderea urmăririi penale cu privire la persoane noi (extinderea urmăririi penale *in personam*) nu poate fi dispusă decât de procuror — într-o manieră simetrică reglementării cuprinse în art. 305 alin. (3) din Codul de procedură penală. În ce privește competența organului de cercetare penală s-a considerat că extinderea urmăririi penale poate fi dispusă de organul de cercetare penală prin ordonanță motivată numai cu privire la alte fapte (*in rem*), deoarece acesta nu are competența originară de a dispune continuarea efectuării urmăririi penale față de suspect și, pe cale de consecință logică, nici de a extinde efectuarea urmăririi penale față de alți suspecti.

10. **Curtea de Apel Timișoara — Secția penală** opinează că, în conformitate cu art. 55 din Codul de procedură penală, organul de cercetare penală este organ de urmărire penală, astfel încât acesta poate proceda, potrivit art. 311 din Codul de procedură penală, la extinderea urmăririi penale față de alte persoane.

11. Este adevărat că art. 305 din Codul de procedură penală prevede că procurorul este cel care dispune începerea urmăririi penale „*in personam*” însă aceasta reprezintă o situație de necorelare a textelor legale și nu o încălcare a unor dispoziții constituționale.

12. Această problemă a fost discutată și la întâlnirea procurorilor șefi secție urmărire penală de la nivelul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și de la parchetele de pe lângă tribunale din 14—15 mai 2015, unde s-a concluzionat că dispozițiile art. 311 din Codul de procedură penală nu exclud posibilitatea ca extinderea urmăririi penale, inclusiv față de persoane noi, să se dispună de către organele de cercetare penală. S-a apreciat însă, că pentru a realiza corelarea cu prevederile art. 305 alin. (3) din Codul de procedură penală care permit ca trecerea de la urmărirea penală *in rem* la cea *in personam* să se dispună doar de către procuror, precum și pentru a asigura o mai mare implicare a procurorului în activitatea de supraveghere a urmăririi penale, este recomandabil ca tot acesta să dispună și extinderea urmăririi penale față de alte persoane.

13. Ordonanța de extindere criticată a fost emisă în luna mai 2014, iar problema corelării acestor texte și recomandarea au avut loc un an mai târziu. Oricum, soluționarea acestor probleme de drept la nivelul unor astfel de întâlniri nu are caracter obligatoriu. Este adevărat că, întrucât doar procurorul poate dispune începerea urmăririi penale *in personam*, tot numai acesta trebuie să fie îndrituit a extinde urmărirea penală cu privire la alte persoane, însă această problemă nu este una de constituționalitate, ci de modificare legislativă, judecătorul de cameră preliminară opinând că dispozițiile art. 311 din Codul de procedură penală nu contravin dispozițiilor constituționale invocate.

14. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate ridicate.



15. **Guvernul** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. Astfel, potrivit art. 311 alin. (1) din Codul de procedură penală, extinderea urmăririi penale se dispune atunci când, după începerea urmăririi penale, se descoperă fapte noi ori participarea altor persoane la săvârșirea faptelor ce fac deja obiectul urmăririi penale.

16. În situația în care într-o cauză nu există suspect, urmărirea penală desfășurându-se cu privire la faptă (*in rem*), extinderea se poate dispune *chiar de organul de cercetare penală*, întrucât, potrivit art. 305 alin. (1) din Codul de procedură penală, începerea urmăririi penale constituie atributul organelor de urmărire penală, iar în această categorie intră, alături de procuror, *organele de cercetare penală ale poliției judiciare și organele de cercetare penală speciale* — art. 55 alin. (1) din Codul de procedură penală.

17. Dacă într-o cauză există suspect, iar în urma cercetărilor se constată fapte noi săvârșite de acesta, extinderea urmăririi penale se va dispune de către procuror, soluția întemeindu-se pe interpretarea sistematică și teleologică a dispozițiilor procesual penale, întrucât în art. 305 alin. (3) din Codul de procedură penală legiuitorul a statuat în mod expres că, atunci când „din datele și probele existente în cauză rezultă indicii rezonabile că o anumită persoană a săvârșit fapta pentru care s-a început urmărirea penală, procurorul dispune ca urmărirea penală să se efectueze în continuare față de aceasta, care dobândește calitatea de suspect”. Dispozițiile art. 305 alin. (3) din Codul de procedură penală se aplică întocmai și atunci când extinderea urmăririi penale vizează alte persoane, despre care în urma cercetărilor efectuate s-a descoperit că au participat la săvârșirea faptelor cercetate ori a altor fapte aflate în legătură cu acestea.

18. Potrivit art. 311 alin. (3) din Codul de procedură penală, organul judiciar are obligația legală de a-l informa pe suspect despre faptele noi reținute în sarcina sa, cu privire la care s-a dispus extinderea urmăririi penale. Or, odată cu această informare, suspectul are posibilitatea de a cunoaște noua învinuire, de a-și exprima poziția cu privire la aceasta și de a formula apărările pe care le consideră necesare, beneficiind astfel de garanțiile dreptului la un proces echitabil. Așadar, nu se poate susține încălcarea dispozițiilor art. 21 alin. (3) din Legea fundamentală.

19. Având în vedere că procurorul este organul judiciar care dispune extinderea urmăririi penale dacă există suspect în cauză și că, atunci când urmărirea penală se efectuează *in rem*, organul de cercetare penală care a dispus extinderea urmăririi penale sau schimbarea încadrării juridice este obligat să îl informeze pe procuror cu privire la măsura dispusă — art. 311 alin. (2) din Codul de procedură penală —, Guvernul apreciază că dispozițiile criticate recunosc procurorului rolul de titular al funcției de urmărire penală, respectând astfel dispozițiile art. 132 alin. (1) din Constituție.

20. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

#### CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctul de vedere al Guvernului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

21. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

22. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 311 din Codul de procedură penală cu denumirea

marginală *Extinderea urmăririi penale sau schimbarea încadrării juridice*. Ulterior sesizării Curții, dispozițiile art. 311 alin. (2) din Codul de procedură penală au fost modificate prin art. II pct. 78 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 18/2016 pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru completarea art. 31 alin. (1) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 389 din 23 mai 2016. Având în vedere, însă, că în cauză a produs efecte norma de procedură prevăzută de art. 311 din Codul de procedură penală în forma în vigoare la data sesizării Curții, aceasta se va pronunța asupra dispozițiilor art. 311 din Codul de procedură penală în redactarea anterioară modificării lor prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 18/2016. Prin urmare, prevederile de lege criticate au următorul conținut:

„(1) În cazul în care, după începerea urmăririi penale, organul de urmărire penală constată fapte noi, date cu privire la participarea unor alte persoane sau împrejurări care pot duce la schimbarea încadrării juridice a faptei, dispune extinderea urmăririi penale ori schimbarea încadrării juridice.

(2) Organul de cercetare penală care a dispus extinderea urmăririi penale sau schimbarea încadrării juridice este obligat să îl informeze pe procuror cu privire la măsura dispusă, propunând, după caz, punerea în mișcare a acțiunii penale.

(3) Organul judiciar care a dispus extinderea urmăririi penale sau schimbarea încadrării juridice este obligat să îl informeze pe suspect despre faptele noi cu privire la care s-a dispus extinderea.

(4) În cazul în care extinderea urmăririi penale s-a dispus cu privire la mai multe persoane, organul de urmărire penală are obligația să procedeze față de aceste persoane potrivit art. 307.

(5) Procurorul sesizat de organul de cercetare în urma extinderii urmăririi penale sau din oficiu cu privire la ipotezele prevăzute la alin. (1) poate dispune extinderea acțiunii penale cu privire la aspectele noi.”

23. Autorul excepției de neconstituționalitate susține că dispozițiile legale criticate încalcă prevederile constituționale ale art. 11 alin. (1) și (2) referitor la dreptul internațional și dreptul intern, art. 20 referitor la *Tratatele internaționale privind drepturile omului*, art. 21 alin. (3) referitor la dreptul la un proces echitabil, art. 124 alin. (2) referitor la unicitatea, imparțialitatea și egalitatea justiției și art. 132 alin. (1) referitor la principiile care guvernează activitatea procurorilor, precum dispozițiile art. 6 referitor la *Dreptul al un proces echitabil* din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

24. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că dispozițiile art. 311 din Codul de procedură penală reglementează cu privire la extinderea urmăririi penale sau schimbarea încadrării juridice.

25. Conform art. 201 din Codul de procedură penală din 1968, organele de urmărire penală erau procurorul și organele de cercetare penală, acestea din urmă fiind organele de cercetare ale poliției judiciare și organele de cercetare speciale.

26. Totodată, potrivit art. 228 alin. 1 și 3<sup>1</sup> din Codul de procedură penală din 1968 „**Organul de urmărire penală sesizat în vreunul dintre modurile prevăzute la art. 221 dispune prin rezoluție începerea urmăririi penale, când din cuprinsul actului de sesizare sau al actelor premergătoare efectuate nu rezultă vreunul dintre cazurile de împiedicare a punerii în mișcare a acțiunii penale prevăzute la art. 10.**

*Rezoluția de începere a urmăririi penale, emisă de organul de cercetare penală, se supune confirmării motivate a procurorului care exercită supravegherea activității de cercetare penală, în termen de cel mult 48 de ore de la data*

*începerii urmăririi penale, organele de cercetare penală fiind obligate să prezinte totodată și dosarul cauzei.”*

27. Analizând aceste dispoziții, Curtea constată că dispozițiile procesual penale anterioare nu făceau, în mod expres, distincție între începerea urmăririi penale *in rem* sau *in personam*, însă organul de cercetare penală putea dispune începerea urmăririi penale prin rezoluție care trebuia *supusă confirmării motivate a procurorului* care exercita supravegherea activităților, în termen de cel mult 48 de ore. De asemenea, organul de cercetare penală nu putea dispune el însuși cu privire la extinderea cercetărilor penale sau cu privire la schimbarea încadrării juridice, sens în care, ori de câte ori constata că se impune acest lucru, era obligat ca, în cel mult 3 zile de la data constatării faptelor, împrejurărilor sau persoanelor noi, să *facă propuneri procurorului* care trebuia să decidă prin ordonanță în termen de cel mult 5 zile.

28. Spre deosebire de reglementarea anterioară, în care organul de cercetare penală doar făcea propuneri procurorului în vederea extinderii cercetării penale, potrivit art. 311 alin. (1) din Codul de procedură penală în redactarea în vigoare la momentul ridicării prezentei excepții de neconstituționalitate, extinderea urmăririi penale poate fi dispusă prin ordonanță, atât de către procuror, cât și de către organul de cercetare penală, legiuitorul conferind acest drept *organului de urmărire penală*, care, potrivit art. 55 din cod, poate fi: procurorul, organele de cercetare penală ale poliției judiciare și organele de cercetare penală speciale.

29. După intrarea în vigoare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 18/2016, urmărirea penală *in rem* și urmărirea penală *in personam* se pot dispune atât de către procuror, cât și de către organul de cercetare penală, cu deosebirea că, în cazul urmăririi penale *in personam* dispusă de către organul de cercetare penală, măsura trebuie supusă confirmării procurorului în termen de 3 zile. Totodată, extinderea urmăririi penale *in rem* sau *in personam* se dispune de către organul de urmărire penală, cu mențiunea că, în cazul unei extinderi *in personam*, măsura dispusă de către organul de cercetare penală trebuie supusă, de asemenea, confirmării procurorului în cel mult 3 zile de la data emiterii ordonanței.

30. Așa fiind, Curtea constată că, în esență, ceea ce critică autorul excepției este posibilitatea organului de cercetare penală de a dispune extinderea urmăririi penale față de o anumită persoană, fiind nemulțumit de împrejurarea că prin ordonanța din 12 iunie 2014 pronunțată în cauză s-a dispus extinderea urmăririi penale față de el pentru săvârșirea infracțiunii de evaziune fiscală prevăzută de art. 9 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 241/2005 pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 672 din 27 iulie 2005, de către organul de cercetare penală, și nu de către procuror.

31. Cu privire la aceste critici, Curtea constată că instituția extinderii urmăririi penale reglementată de art. 311 din Codul de procedură penală vizează situația în care, după începerea urmăririi penale prin strângerea de date și informații cu privire la fapta sau persoana ce formează obiectul urmăririi penale, organul de urmărire penală descoperă fie fapte noi, fie date privind implicarea altor persoane, astfel că dispune extinderea urmăririi penale. Practic se produce o lărgire a limitelor investiții inițiale, obiectul urmăririi penale extinzându-se la fapte și/sau la persoane noi. Consecințele unei astfel de proceduri duc fie la o extindere a urmăririi penale *in rem*, fie la o extindere a urmăririi penale *in personam*. Analizând dispozițiile art. 311 alin. (1) din Codul de procedură penală, se poate observa că acestea vizează mai multe situații, respectiv:

— extinderea urmăririi penale *in rem* pentru altă faptă care constituie o nouă infracțiune;

— extinderea urmăririi penale *in rem* pentru altă faptă care constituie act material al aceleiași infracțiuni (fără schimbarea încadrării juridice; de exemplu, urmărirea penală se desfășoară cu privire la infracțiunea de furt și se descoperă luarea și a altor bunuri, fără a fi în prezența infracțiunii continuate);

— extinderea urmăririi penale *in rem* pentru altă faptă care constituie act material al aceleiași infracțiuni (cu schimbarea încadrării juridice; în cazul infracțiunilor continuate și complexe, ori a celor cu consecințe deosebit de grave; de exemplu, urmărirea penală se desfășoară cu privire la infracțiunea de furt și se descoperă luarea altor bunuri de la aceeași persoană la intervale de timp diferite sau se cercetează o infracțiune de furt și se descoperă că s-au exercitat violențe pentru luarea bunului);

— schimbarea încadrării juridice în cazul urmăririi penale *in rem*;

— extinderea urmăririi penale *in personam* pentru altă faptă comisă de suspect care constituie o nouă infracțiune;

— extinderea urmăririi penale *in personam* pentru altă faptă care constituie act material al aceleiași infracțiuni (fără schimbarea încadrării juridice);

— extinderea urmăririi penale *in personam* pentru altă faptă care constituie act material al aceleiași infracțiuni (cu schimbarea încadrării juridice în cazul infracțiunilor continuate și complexe ori a celor cu consecințe deosebit de grave);

— extinderea urmăririi penale *in personam* față de o altă persoană (coautor, instigator sau complice);

— schimbarea încadrării juridice în cazul urmăririi penale *in personam*.

32. Indiferent de soluția aleasă de legiuitor, respectiv posibilitatea organului de cercetare penală de a dispune sau nu el însuși cu privire la extinderea urmăririi penale *in personam*, Curtea constată că nu se aduce atingere dispozițiilor constituționale și convenționale referitoare la dreptul la un proces echitabil. Astfel, potrivit art. 311 alin. (3) și (4) din Codul de procedură penală, organul judiciar care a dispus extinderea urmăririi penale sau schimbarea încadrării juridice este obligat să îl informeze pe suspect despre faptele noi cu privire la care s-a dispus extinderea. În cazul în care extinderea urmăririi penale s-a dispus cu privire la mai multe persoane, organul de urmărire penală are obligația să procedeză față de acestea, potrivit art. 307 din Codul de procedură penală, aducându-li-se la cunoștință, înainte de prima audiere, calitatea de suspecti, încadrarea juridică a faptei și drepturile prevăzute de art. 83 din același cod. În acest sens se va încheia un proces-verbal. Aceasta este și viziunea instanței de la Strasbourg, care prin Hotărârea din 25 iulie 2000, pronunțată în Cauza *Mattoccia împotriva Italiei*, paragrafele 58, 59 și 61, a statuat că trebuie acordată o atenție specială notificării de „învinuire”, motiv pentru care indicarea infracțiunii joacă un rol crucial în procesul penal, întrucât acuzatul trebuie să beneficieze de timpul și mijloacele adecvate pentru a-și organiza apărarea. Așa fiind, nu poate fi primită teza potrivit căreia ar fi afectat dreptul la un proces echitabil.

33. De asemenea, cât privește critica raportată la dispozițiile art. 132 alin. (1) din Constituție referitor la principiile care guvernează activitatea procurorilor, Curtea constată că acestea trebuie interpretate prin coroborare cu cele ale art. 131 alin. (3) din Legea fundamentală potrivit căroră „*Parchetele [...] conduc și supraveghează activitatea de cercetare penală a poliției judiciare, în condițiile legii*”. Prin urmare, Constituția a lăsat legiuitorului deplina libertate de a alege modalitatea de reglementare cu privire la acest aspect, în acord cu exigențele art. 126 alin. (2) din Legea fundamentală. Astfel, sintagma

constituțională „în condițiile legii” este reflectată nu numai în normele procesuale de referință, ci și în dispozițiile art. 2 alin. (1) din Legea nr. 364/2004 privind organizarea și funcționarea poliției judiciare, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 305 din 24 aprilie 2014, potrivit căreia „*Poliția judiciară este constituită din ofițeri și agenți de poliție, specializați în efectuarea activităților de constatare a infracțiunilor, de strângere a datelor în vederea începerii urmăririi penale și de cercetare penală.*” De asemenea, potrivit art. 27 alin. (1) din Legea nr. 218/2002 privind organizarea și funcționarea Poliției Române, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 307 din 25 aprilie 2014, „*Ministrul afacerilor interne, cu avizul procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, desemnează polițiști care au calitatea de organe de cercetare ale poliției judiciare.*” În plus, potrivit art. 299—304 din Codul de procedură penală, activitatea organelor de cercetare penală se desfășoară, în mod nemijlocit, sub conducerea, supravegherea și controlul procurorului, fiind obligate să ducă la îndeplinire toate dispozițiile acestuia.

34. Curtea constată că art. 305 și art. 311 din Codul de procedură penală reglementează cu privire la două instituții procesuale diferite, respectiv situația prevăzută de art. 305 alin. (3) din Codul de procedură penală, care vizează o *continuare in personam* a urmăririi penale anterior și obligatoriu începute, și situația prevăzută de art. 311 din Codul de procedură penală, care vizează o extindere a urmăririi penale. De această dată legiuitorul nu a făcut distincție între o extindere *in rem* sau *in personam*, motiv pentru care, potrivit art. 311 alin. (1) din Codul de procedură penală, un astfel de instrument procesual este la îndemâna organului de urmărire penală (fie organ de cercetare penală, fie procuror). Această voință se desprinde din art. 311 alin. (2) din Codul de procedură penală care, la momentul invocării excepției de neconstituționalitate, avea următorul cuprins: „*Organul de cercetare penală care a dispus extinderea urmăririi penale sau schimbarea încadrării juridice este obligat să îl informeze pe procuror cu privire la măsura dispusă, [...]*”.

35. Așa fiind, Curtea constată că actuala reglementare este superioară celei anterioare, deoarece posibilitatea recunoscută organului de cercetare penală de a proceda la extinderea urmăririi penale ori la schimbarea încadrării juridice a faptei este firească, având în vedere că același organ judiciar poate

dispune declanșarea urmăririi penale față de anumite fapte determinate, sub o încadrare juridică pe care o stabilește personal, chiar dacă activitatea sa se desfășoară sub supravegherea procurorului. Activitatea de supraveghere a urmăririi penale de către procuror a determinat, pe de altă parte, instituirea de către legiuitor, în sarcina organului de cercetare penală, a obligației de a-l informa pe procuror, despre extinderea urmăririi penale ori schimbarea încadrării juridice. Prin urmare, organul de cercetare penală poate dispune cu privire la extinderea urmăririi penale (fie *in rem*, fie *in personam*) cu obligația informării procurorului.

36. În consecință, Curtea constată că această obligație are o importanță deosebită și dă consistență exigenței constituționale consacrate de art. 131 alin. (3) coroborat cu art. 132 alin. (1), întrucât procurorul, odată informat, poate, în acord cu art. 304 din Codul de procedură penală, să infirme motivat orice act sau măsură procesuală dispusă de către organul de cercetare penală. De asemenea, potrivit art. 336 din Codul de procedură penală, orice persoană care se consideră vătămată în interesele sale legitime prin actul de extindere a urmăririi penale dispus de către organul de cercetare penală, se poate adresa prin plângere procurorului care supraveghează activitatea de cercetare penală. În plus, ordonanța de extindere a urmăririi penale cu privire la alte persoane este *lato sensu* un act de urmărire penală care, în lumina dispozițiilor art. 131 alin. (3) teza finală din Constituție, reflectat în art. 303 alin. (1) din Codul de procedură penală, poate fi realizat, în urma dispoziției procurorului care conduce și supraveghează activitatea organelor de cercetare penală, de către acestea din urmă.

37. Indiferent de varianta de interpretare și aplicare aleasă, o eventuală nesocotire a dispozițiilor legale nu constituie în sine o problemă de constituționalitate, iar situația relevată de autorul excepției nu reprezintă o consecință a conținutului normativ al art. 311 din Codul de procedură penală.

38. De asemenea, dispozițiile constituționale ale art. 124 alin. (2) referitor la înfăptuirea justiției nu sunt incidente în cauză, întrucât textul legal criticat este aplicabil fazei de urmărire penală.

39. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

## CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Dorel Pușcov în Dosarul nr. 2.900/108/2015/a1 al Curții de Apel Timișoara — Secția penală și constată că dispozițiile art. 311 din Codul de procedură penală sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Curții de Apel Timișoara — Secția penală și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 2 februarie 2017.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent,  
**Afrodita Laura Tutunaru**

# ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE

MINISTERUL AGRICULTURII ȘI DEZVOLTĂRII RURALE

## ORDIN

**privind modificarea Ordinului ministrului agriculturii, pădurilor și dezvoltării rurale nr. 1.348/2005 pentru aprobarea Regulilor privind testarea și înregistrarea soiurilor de plante agricole și a Ordinului ministrului agriculturii, pădurilor și dezvoltării rurale nr. 1.349/2005 pentru aprobarea Regulilor privind testarea și înregistrarea soiurilor de legume**

Având în vedere Referatul de aprobare nr. 2.283 din 20.03.2017 al Institutului de Stat pentru Testarea și Înregistrarea Soiurilor,

în temeiul prevederilor art. 34 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 266/2002 privind producerea, prelucrarea, controlul și certificarea calității, comercializarea semințelor și a materialului săditor, precum și testarea și înregistrarea soiurilor de plante, republicată, ținând cont de necesitatea armonizării legislației românești cu Directiva de punere în aplicare 2016/1914/UE a Comisiei din 31 octombrie 2016 de modificare a Directivelor 2003/90/CE și 2003/91/CE de stabilire a măsurilor de punere în aplicare a articolului 7 din Directiva 2002/53/CE a Consiliului și, respectiv, a articolului 7 din Directiva 2002/55/CE a Consiliului în ceea ce privește caracteristicile minime de analizat și condițiile minime de verificare a anumitor soiuri din specii de plante agricole și specii de legume,

în temeiul prevederilor art. 9 alin. (5) din Hotărârea Guvernului nr. 30/2017 privind organizarea și funcționarea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, precum și pentru modificarea art. 6 alin. (6) din Hotărârea Guvernului nr. 1.186/2014 privind organizarea și funcționarea Autorității pentru Administrarea Sistemului Național Antigrindină și de Creștere a Precipitațiilor, cu modificările ulterioare,

**ministrul agriculturii și dezvoltării rurale emite prezentul ordin.**

**Art. I.** — Anexele nr. 5 și 6 la Ordinul ministrului agriculturii, pădurilor și dezvoltării rurale nr. 1.348/2005 pentru aprobarea Regulilor privind testarea și înregistrarea soiurilor de plante agricole, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 54 bis din 20 ianuarie 2006, cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se înlocuiesc cu anexele nr. 1 și 2, care fac parte integrantă din prezentul ordin.

**Art. II.** — Anexele nr. 4 și 5 la Ordinul ministrului agriculturii, pădurilor și dezvoltării rurale nr. 1.349/2005 pentru aprobarea Regulilor privind testarea și înregistrarea soiurilor de legume, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 54 bis din 20 ianuarie 2006, cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se înlocuiesc cu anexele nr. 3 și 4, care fac parte integrantă din prezentul ordin.

**Art. III.** — Pentru testele începute înainte de 1 iulie 2017 se aplică prevederile Ordinului ministrului agriculturii, pădurilor și dezvoltării rurale nr. 1.348/2005 pentru aprobarea Regulilor privind testarea și înregistrarea soiurilor de plante agricole, cu

modificările și completările ulterioare, și ale Ordinului ministrului agriculturii, pădurilor și dezvoltării rurale nr. 1.349/2005 pentru aprobarea Regulilor privind testarea și înregistrarea soiurilor de legume, cu modificările și completările ulterioare, în forma anterioară modificărilor reglementate de art. I și II.

**Art. IV.** — Prevederile prezentului ordin se aplică începând cu data de 1 iulie 2017 și se comunică Comisiei Europene.

**Art. V.** — Prezentul ordin transpune Directiva de punere în aplicare 2016/1914/UE a Comisiei din 31 octombrie 2016 de modificare a Directivelor 2003/90/CE și 2003/91/CE de stabilire a măsurilor de punere în aplicare a articolului 7 din Directiva 2002/53/CE a Consiliului și, respectiv, a articolului 7 din Directiva 2002/55/CE a Consiliului în ceea ce privește caracteristicile minime de analizat și condițiile minime de verificare a anumitor soiuri din specii de plante agricole și specii de legume, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria L, nr. 296 din 1 noiembrie 2016.

**Art. VI.** — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Ministrul agriculturii și dezvoltării rurale,  
**Petre Daea**

## LISTA

speciilor care se examinează în conformitate cu protocoalele Oficiului Comunitar al Soiurilor de Plante (CPVO),  
în conformitate cu Directiva 2016/1914/UE din 31 octombrie 2016

Denumirea științifică	Denumirea comună	Protocolul CPVO
<i>Festuca arundinacea</i> Schreber	Păiuș înalt	TP 39/1 din 01.10.2015
<i>Festuca filiformis</i> Pourr.	Păiușul oilor, cu frunze fine	TP 67/1 din 23.06.2011
<i>Festuca ovina</i> L.	Păiușul oilor	TP 67/1 din 23.06.2011
<i>Festuca pratensis</i> Huds.	Păiuș de livezi	TP 39/1 din 01.10.2015
<i>Festuca rubra</i> L.	Păiuș roșu	TP 67/1 din 23.06.2011
<i>Festuca trachyphylla</i> (Hack.) Krajina	Păiuș tare	TP 67/1 din 23.06.2011
<i>Lolium multiflorum</i> Lam.	Raigras aristat	TP 4/1 din 23.06.2011
<i>Lolium perenne</i> L.	Raigras peren	TP 4/1 din 23.06.2011
<i>Lolium x boucheanum</i> Kunth	Raigras hibrid	TP 4/1 din 23.06.2011
<i>Pisum sativum</i> L.	Mazăre furajeră	TP 7/2 din 11.03.2015
<i>Vicia sativa</i> L.	Măzărache	TP 32/1 din 19.04.2016
<i>Brassica napus</i> L. var. <i>napobrassica</i> (L.) Rchb.	Gulie furajeră	TP 89/1 din 11.03.2015
<i>Brassica napus</i> L.	Rapiță	TP 36/2 din 16.11.2011
<i>Cannabis sativa</i> L.	Cânepă	TP 276/1 din 28.11.2012
<i>Gossypium</i> spp.	Bumbac	TP 88/1 din 19.04.2016
<i>Helianthus annuus</i> L.	Floarea-soarelui	TP 81/1 din 31.10.2002
<i>Linum usitatissimum</i> L.	În pentru fibră/În pentru ulei	TP 57/2 din 19.03.2014
<i>Avena nuda</i> L.	Ovăz golaș	TP 20/2 din 01.10.2015
<i>Avena sativa</i> L. (includes <i>A. byzantina</i> K. Koch)	Ovăz și ovăz roșu	TP 20/2 din 01.10.2015
<i>Hordeum vulgare</i> L.	Orz	TP 19/4 din 01.10.2015
<i>Oryza sativa</i> L.	Orez	TP 16/3 din 01.10.2015
<i>Secale cereale</i> L.	Secară	TP 58/1 din 31.10.2002
<i>xTriticosecale</i> Wittm. ex A. Camus	Triticale	TP 121/2 rev. 1 din 16.02.2011
<i>Triticum aestivum</i> L.	Grâu	TP 3/4 rev. 2 din 16.02.2011
<i>Triticum durum</i> Desf.	Grâu dur	TP 120/3 din 19.03.2014
<i>Zea mays</i> L.	Porumb	TP 2/3 din 11.03.2010
<i>Solanum tuberosum</i> L.	Cartof	TP 23/2 din 01.12.2005

Textul acestor protocoale poate fi consultat pe pagina web a CPVO ([www.cpvo.europa.eu](http://www.cpvo.europa.eu)).

## LISTA

speciilor care se examinează în conformitate cu ghidurile Uniunii Internaționale pentru Protecția Soiurilor (UPOV),  
în conformitate cu Directiva 2016/1914/UE din 31 octombrie 2016

Denumirea științifică	Denumirea comună	Ghiduri UPOV
<i>Beta vulgaris</i> L.	Sfeclă furajeră	TG/150/3 din 04.11.1994
<i>Agrostis canina</i> L.	Bucățel, larba vântului	TG/30/6 din 12.10.1990
<i>Agrostis gigantea</i> Roth.	larba câmpului	TG/30/6 din 12.10.1990
<i>Agrostis stolonifera</i> L.	Moleață	TG/30/6 din 12.10.1990
<i>Agrostis capillaris</i> L.	larba câmpului	TG/30/6 din 12.10.1990
<i>Bromus catharticus</i> Vahl.	Bromus	TG/180/3 din 04.04.2001
<i>Bromus sitchensis</i> Trin.	Bromus	TG/180/3 din 04.04.2001
<i>Dactylis glomerata</i> L.	Golomăț	TG/31/8 din 17.04.2002
<i>xFestulolium</i> Asch. et Graebn.	Festulolium	TG/243/1 din 09.04.2008
<i>Phleum nodosum</i> L.	Timoftică mică	TG/34/6 din 07.11.1984
<i>Phleum pratense</i> L.	Timoftică	TG/34/6 din 07.11.1984

Denumirea științifică	Denumirea comună	Ghiduri UPOV
<i>Poa pratensis</i> L.	Firuță	TG/33/7 din 09.04.2014
<i>Lotus corniculatus</i> L.	Ghizdei	TG/193/1 din 09.04.2008
<i>Lupinus albus</i> L.	Lupin alb	TG/66/4 din 31.03.2004
<i>Lupinus angustifolius</i> L.	Lupin albastru	TG/66/4 din 31.03.2004
<i>Lupinus luteus</i> L.	Lupin galben	TG/66/4 din 31.03.2004
<i>Medicago sativa</i> L.	Lucernă	TG/6/5 din 06.04.2005
<i>Medicago x varia</i> T. Martyn.	Lucernă de nisip, lucernă hibridă	TG/6/5 din 06.04.2005
<i>Trifolium pratense</i> L.	Trifoi roșu	TG/5/7 din 04.04.2001
<i>Trifolium repens</i> L.	Trifoi alb	TG/38/7 din 09.04.2003
<i>Vicia faba</i> L.	Bob	TG/8/6 din 17.04.2002
<i>Raphanus sativus</i> L. var. <i>oleiformis</i> Pers.	Ridiche furajeră	TG/178/3 din 04.04.2001
<i>Arachis hypogaea</i> L.	Alune de pământ	TG/93/4 din 09.04.2014
<i>Brassica rapa</i> L. var. <i>silvestris</i> (Lam.) Briggs	Rapiță sălbatică	TG/185/3 din 17.04.2002
<i>Carthamus tinctorius</i> L.	Șofrănel	TG/134/3 din 12.10.1990
<i>Papaver somniferum</i> L.	Mac	TG/166/4 din 09.04.2014
<i>Sinapis alba</i> L.	Muștar alb	TG/179/3 din 04.04.2001
<i>Glycine max</i> (L.) Merrill	Soia	TG/80/6 din 01.04.1998
<i>Sorghum bicolor</i> (L.) Moench	Sorg	TG/122/4 din 25.03.2015
<i>Sorghum sudanense</i> (Piper) Stapf	Iarbă de Sudan	TG/122/4 din 25.03.2015
<i>Sorghum bicolor</i> (L.) Moench x <i>Sorghum sudanense</i> (Piper) Stapf	Sorg x Iarbă de Sudan	TG/122/4 din 25.03.2015

Textul acestor ghiduri poate fi consultat pe pagina web a UPOV ([www.upov.int](http://www.upov.int)).

ANEXA Nr. 3

(Anexa nr. 4 la Ordinul nr. 1.349/2005)

#### LISTA

**speciilor care se examinează în conformitate cu protocoalele Oficiului Comunitar al Soiurilor de Plante (CPVO) în conformitate cu Directiva 2016/1914/UE din 31 octombrie 2016**

Denumirea științifică	Denumirea comună	Protocol CPVO
<i>Allium cepa</i> L. (grupul Ceba)	Ceapă și ceapă eșalotă tip „banană”	TP 46/2 din 01.04.2009
<i>Allium cepa</i> L. (grupul Aggregatum)	Ceapă eșalotă	TP 46/2 din 01.04.2009
<i>Allium fistulosum</i> L.	Ceapă de iarnă	TP 161/1 din 11.03.2010
<i>Allium porrum</i> L.	Praz	TP 85/2 din 01.04.2009
<i>Allium sativum</i> L.	Usturoi	TP 162/1 din 25.03.2004
<i>Allium schoenoprasum</i> L.	Ceapă de tuns	TP 198/2 din 11.03.2015
<i>Apium graveolens</i> L.	Țelină	TP 82/1 din 13.03.2008
<i>Apium graveolens</i> L.	Țelină de rădăcină	TP 74/1 din 13.03.2008
<i>Asparagus officinalis</i> L.	Sparanghel	TP 130/2 din 16.02.2011
<i>Beta vulgaris</i> L.	Sfeclă roșie	TP 60/1 din 01.04.2009
<i>Beta vulgaris</i> L.	Sfeclă de pețiol sau mangold	TP/106/1 din 11.03.2015
<i>Brassica oleracea</i> L.	Varză creață	TP 90/1 din 16.02.2011
<i>Brassica oleracea</i> L.	Conopidă	TP 45/2 din 11.03.2010
<i>Brassica oleracea</i> L.	Broccoli	TP 151/2 din 21.03.2007
<i>Brassica oleracea</i> L.	Varză de Bruxelles	TP 54/2 din 01.12.2005
<i>Brassica oleracea</i> L.	Gulie	TP 65/1 din 25.03.2004
<i>Brassica oleracea</i> L.	Varză creață de Milano, varză albă, varză roșie	TP 48/3 din 16.02.2011
<i>Brassica rapa</i> L.	Varză chinezească	TP105/1 din 13.03.2008
<i>Capsicum annuum</i> L.	Ardei iute	TP 76/2 din 21.03.2007
<i>Cichorium endivia</i> L.	Cicoare creață și scarola	TP 118/3 din 19.03.2014
<i>Cichorium intybus</i> L.	Cicoare industrială	TP 172/2 din 01.12.2005
<i>Cichorium intybus</i> L.	Andivă	TP 173/1 din 25.03.2004

Denumirea științifică	Denumirea comună	Protocol CPVO
<i>Citrullus lanatus</i> (Thunb.) Matsum. et Nakai	Pepene verde	TP 142/2 din 19.03.2014
<i>Cucumis melo</i> L.	Pepene galben	TP 104/2 din 21.03.2007
<i>Cucumis sativus</i> L.	Castravete cu fruct semilung și lung și castravete cu fruct scurt	TP 61/2 din 13.03.2008
<i>Cucurbita maxima</i> Duchesne	Dovleac comestibil	TP 155/1 din 11.03.2015
<i>Cucurbita pepo</i> L.	Dovlecel	TP 119/1 din 19.03.2014
<i>Cynara cardunculus</i> L.	Anghinare și cardon	TP 184/2 din 27.02.2013
<i>Daucus carota</i> L.	Morcov și morcov furajer	TP 49/3 din 13.03.2008
<i>Foeniculum vulgare</i> Mill.	Fenicul	TP 183/1 din 25.03.2004
<i>Lactuca sativa</i> L.	Salată	TP 13/5 rev din 19.04.2016
<i>Solanum lycopersicum</i> L.	Tomate	TP 44/4 rev 2 din 19.04.2016
<i>Petroselinum crispum</i> (Mill.) Nyman ex A. W. Hill	Pătrunjel	TP 136/1 din 21.03.2007
<i>Phaseolus coccineus</i> L.	Fasole de Spania	TP 9/1 din 21.03.2007
<i>Phaseolus vulgaris</i> L.	Fasole pitică și fasole urcătoare	TP 12/4 din 27.02.2013
<i>Pisum sativum</i> L. (partim)	Mazăre cu bob zbârcit, mazăre cu bob neted și mazăre dulce	TP 7/2 rev din 11.03.2015
<i>Raphanus sativus</i> L.	Ridiche, ridiche neagră	TP 64/2 rev din 11.03.2015
<i>Rheum rhabarbarum</i> L.	Revent, rubarbă	TP 62/1 din 19.04.2016
<i>Scorzonera hispanica</i> L.	Scorțonera	TP 116/1 din 11.03.2015
<i>Solanum melongena</i> L.	Pătlăgele vinete	TP117/1 din 13.03.2008
<i>Spinacia oleracea</i> L.	Spanac	TP 55/5 rev din 19.04.2016
<i>Valerianella locusta</i> (L.) Laterr.	Fetică	TP 75/2 din 21.03.2007
<i>Vicia faba</i> L. (partim)	Bob	TP Bob/1 din 25.03.2004
<i>Zea mays</i> L. (partim)	Porumb zaharat și porumb de floricele	TP 2/3 din 11.03.2010
<i>Solanum lycopersicum</i> L. x <i>Solanum habrochaites</i> S. Knapp & D.M. Spooner;	Portaltoi pentru tomate	TP 294/1 rev din 19.04.2016
<i>Solanum lycopersicum</i> L. x <i>Solanum peruvianum</i> (L. Mill.);		
<i>Solanum lycopersicum</i> L. x <i>Solanum cheesmaniae</i> (L. Ridley) Fosberg		

Textul acestor protocoale poate fi consultat pe pagina web a CPVO ([www.cpvo.europa.eu](http://www.cpvo.europa.eu)).

ANEXA Nr. 4  
(Anexa nr. 5 la Ordinul nr. 1.349/2005)

#### LISTA

**speciilor care se examinează în conformitate cu ghidurile Uniunii Internaționale pentru Protecția Soiurilor (UPOV) în conformitate cu Directiva 2016/1914/UE din 31 octombrie 2016**

Denumirea științifică	Denumirea comună	Ghid UPOV
<i>Brassica rapa</i> L.	Nap	TG/37/10 din 04.04.2001
<i>Cichorium intybus</i> L.	Cicoare cu frunză lată sau cicoare italiană	TG/154/3 din 18.10.1996
<i>Cucurbita maxima</i> x <i>Cucurbita moschata</i>	Revent, rubarbă	TG/311/1 din 25.03.2015

Textul acestor ghiduri poate fi consultat pe pagina web a UPOV ([www.upov.int](http://www.upov.int)).

MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE

**ORDIN****pentru aprobarea Metodologiei privind evaluarea anuală a activității manageriale desfășurate de directorii și directorii adjuncți din unitățile de învățământ preuniversitar**

În baza prevederilor art. 92 alin. (2<sup>1</sup>) și ale art. 94 alin. (1) și alin. (2) lit. n) din Legea educației naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare,

în temeiul Hotărârii Guvernului nr. 26/2017 privind organizarea și funcționarea Ministerului Educației Naționale,

**ministrul educației naționale** emite prezentul ordin.

Art. 1. — Se aprobă Metodologia privind evaluarea anuală a activității manageriale desfășurate de directorii și directorii adjuncți din unitățile de învățământ preuniversitar, prevăzută în anexa\*) care face parte integrantă din prezentul ordin.

Art. 2. — La data intrării în vigoare a prezentului ordin se abrogă Metodologia de evaluare a directorilor și directorilor adjuncți din unitățile de învățământ, aprobată prin Ordinul

ministrului educației naționale nr. 4.990/1998\*\*), precum și orice altă dispoziție contrară.

Art. 3. — Direcția generală management preuniversitar din cadrul Ministerului Educației Naționale și inspectoratele școlare duc la îndeplinire prevederile prezentului ordin.

Art. 4. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Ministrul educației naționale,  
**Pavel Năstase**

București, 11 aprilie 2017.  
Nr. 3.623.

\*) Anexa se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 324 bis, care se poate achiziționa de la Centrul pentru relații cu publicul al Regiei Autonome „Monitorul Oficial”, București, șos. Panduri nr. 1.

\*\*) Ordinul ministrului educației naționale nr. 4.990/1998 nu a fost publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I.

EDITOR: GUVERNUL ROMÂNIEI



„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; C.I.F. RO427282,  
IBAN: RO55RNCB0082006711100001 Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București  
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București  
(alocat numai persoanelor juridice bugetare)  
Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, internet: www.monitoruloficial.ro  
Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,  
bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 021.401.00.70, fax 021.401.00.71 și 021.401.00.72  
Tiparul: „Monitorul Oficial” R.A.

